

Voorwoord

Op het grensvlak waarvan eigenlijk?

De titel van deze bundel 'Op het grensvlak', duidt op de aanwezigheid op een bepaald punt binnen een vlak dat als grens fungeert. De titel houdt geen nadere afbakening in tijd en ruimte in en biedt de lezer dan ook in die zin weinig houvast. Deze heeft mogelijk behoefte aan nadere duiding. Over welk grensvlak hebben we het hier en wat of wie wordt erdoor begrensd?

Bruno van Ravels is per 1 september 2014 benoemd tot staatsraad in de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State. Een bijzondere gebeurtenis die de grens markeert tussen Bruno als advocaat en Bruno als staatsraad. In die zin zou gezegd kunnen worden dat deze concreet in de tijd aanwijsbare gebeurtenis het grensvlak vormt waar de titel van deze aan Bruno op te dragen bundel op slaat. Hoewel dit grensvlak zeker de concrete aanleiding voor dit liber amicorum vormt, is beoogd de bundel een titel met een meer caleidoscopisch karakter te geven.

'Op het grensvlak' vat, denken wij, hoe abstract en onbepaald het begrip ook is, de essentie van het werk van Bruno als advocaat en wetenschapper het beste samen.

Om met dat laatste te beginnen. Als wetenschapper kenmerkt het werk van Bruno zich er onder andere door dat daarin wordt gezocht naar de begrenzing of nadere afbakening van begrippen of leerstukken. Een belangrijke exponent daarvan vormt zijn oratie 'Grenzen van voorzienbaarheid', waarin Bruno de grenzen van voorzienbaarheid in beeld brengt. Daarnaast vormt een rode draad in de publicaties van Bruno de beschrijving van en verklaring voor de soms verschillende wijzen waarop in aanpalende rechtsgebieden bepaalde leerstukken worden toegepast. Denk aan de analyses van Bruno naar aanleiding van bijvoorbeeld de zaak over het 'Amelandse benzinstations'¹ over de toepassing van het zogenoemde 'relativiteitsvereiste' door de bestuursrechter respectievelijk de civiele rechter. Ook in die zin kan gesteld worden dat Bruno als wetenschapper op het grensvlak acteert.

Veel van de spraakmakende zaken waar Bruno als advocaat bij was betrokken, speelden zich ook af op een grensvlak: het grensvlak van het publiek- en het privaatrecht. Genoemd kan onder andere worden de beroemde Silicose-zaak waarin de vraag centraal stond of (het bestuur van) een krachtens privaatrecht opgerichte stichting als een bestuursorgaan moest worden aangemerkt.²

Wij zouden hierna kunnen proberen nog meer 'grensvlakken' te beschrijven waarop Bruno actief is (geweest). Dit is echter gedoemd een opsomming te worden, die niet volledig zal zijn en bovendien wellicht zelfs enigszins gekunsteld zou kunnen aandoen. Wij laten daarom een nader catalogisering van aan Bruno gelieerde grensvlakken achterwege. Daarmee behoudt de titel ook een deel van zijn abstractie. Dit doen wij bewust. Niet alleen omdat zijn (wetenschappelijke) werk zich door een hoge mate van abstractie kenmerkt. Ook omdat Bruno als liefhebber van kunst (de letteren en de muziek in het

bijzonder) hopelijk de schoonheid van de abstractie kan waarderen. Verschillende bijdragen in deze bundel typeren Bruno (ook) als persoon. Daaruit spreekt naast de bewondering voor de jurist Bruno, om diverse mooie redenen ook de bewondering voor Bruno als persoon.

De hoeveelheid en de inhoud van de bijdragen in deze bundel ademen wat ons betreft dat Bruno van grote betekenis is geweest voor het bestuursrecht en in het bijzonder één van de grensvlakken met het burgerlijk recht; het overheidsaansprakelijkheidsrecht.

Wij zijn de auteurs erkentelijk voor de mooie bijdragen die zij aan het liber amicorum voor Bruno wilden leveren. Wij hopen dat de bijdragen in deze bundel niet alleen een zeer verdiend cadeau voor Bruno zijn, maar ook voor de andere lezers van waarde zijn en blijven.

Thijs Franssen
Reinike Harteman
Bart Roozendaal
Dennis van Tilborg
Gerrit van der Veen

1 ABRvS 24 december 2008, ECLI:NL:RVS:2008:BG8294, AB 2009/213, m.nt. B.P.M. van Ravels & A.M.L. Jansen. B.P.M. van Ravels, 'De Amelandse benzinstations - de koers van de Afdeling in het besluiten-aansprakelijkheidsrecht', *O&A* 2009/13.

2 ABRvS 30 november 1995, ECLI:NL:RVS:1995:ZF1850, AB 1996/136, m.nt. S.E. Zijlstra.

Inhoudsopgave

Voorwoord	v
Deel 1 Inleiding	
Bruno als kantoorgenoot <i>prof. mr. P.C.E. van Wijmen</i>	1
Bruno als stadsadvocaat <i>P.A.C.M. van der Velden</i>	3
Bruno de ervaren advocaat <i>mr. P.N.A.M. Claassen</i>	5
Deel 2 Aansprakelijkheid van de overheid uit rechtmatige daad	
Flexibiliteit in het onteigeningsrecht <i>mr. H.X. Botter</i>	11
Lessen uit 15 jaar Schadeschap Luchthaven Schiphol <i>mr. dr. G.M. van den Broek</i>	21
Grenzen van risicoaanvaarding <i>mr. T.W. Franssen</i>	33
Het elimineren van bestemmingen in het onteigeningsrecht, van uitzondering naar hoofdregel? <i>mr. E.W.J. de Groot</i>	49
Verdisconteerde schade <i>mr. ing. A.C.M.M. van Heesbeen</i>	59
Advisering inzake nadeelcompensatie; wisselwerking tussen adviescommissie bestuur en verzoeker <i>prof. mr. D.A. Lubach</i>	73
Nadeelcompensatieprocedures als lichtend voorbeeld voor schadeprocedures <i>prof. mr. A.T. Marseille</i>	85
Van Kazernestraat naar Kneuterdijk, en retour <i>mr. H.J.M. van Mierlo</i>	95
Schadevergoeding bij droogteschade <i>mr. dr. B.J.P.G. Roozendaal</i>	105

Het normaal maatschappelijk risico: de allesreiniger van het nadeelcompensatierecht? <i>mr. dr. M.K.G. Tjepkema</i>	115
---	-----

Deel 3 Aansprakelijkheid van de overheid uit onrechtmatige daad

Het concentratiebeginsel bij schadebesluiten en in de verzoekschriftenprocedure <i>prof. mr. B.J. van Ettekoven</i>	133
--	-----

De verzoekschriftprocedure van Titel 8.4 Awb: minder zelfstandig dan beloofd? Een pleidooi voor relativering van de formele rechtskracht <i>mr. dr. R.M. van Male</i>	143
---	-----

Onrechtmatige exploitatieplannen: aanspraak op schadevergoeding? <i>mr. dr. J.B. Mus</i>	153
---	-----

De verzoekschriftprocedure bij onrechtmatige besluiten als begin van tweede weg in het bestuursprocesrecht? <i>prof. mr. J.E.M. Polak</i>	167
---	-----

De wettelijke aansprakelijkheidsbeperking van DNB en AFM: een bijzondere regel in het aansprakelijkheids- en schadevergoedingsrecht <i>mr. dr. A.A. van Rossum</i>	177
--	-----

Overheidsaansprakelijkheid voor het verstrekken van ongerichte informatie <i>mr. S.A.L. van de Sande</i>	187
---	-----

Rafelige relativiteit. Systeemwaarde of medicamentum gratia probatum? <i>prof. mr. R.J.N. Schlössels</i>	197
---	-----

Welke rechter oordeelt over schade ten gevolge van onrechtmatige voorbereidingshandelingen? <i>prof. mr. B.J. Schueler</i>	211
--	-----

Een klassieke benadering bij toezichhoudersaansprakelijkheid? Graag! <i>mr. D. van Tilborg</i>	223
---	-----

Deel 4 Algemeen bestuursrecht en omgevingsrecht

Externe veiligheid en compensatie. Van Enschede naar Moerdijk <i>mr. E. Broeren</i>	245
--	-----

De uitvoerbaarheidstoets van bestemmingsplannen; een onopgemerkt gebleven kleine revolutie? <i>prof. mr. P.J.J. van Buuren en mr. J. Hoekstra</i>	253
---	-----

Juridisch gekissebis over mitigatie en compensatie: wankelt het fundament van de Programmatische Aanpak Stikstof? <i>prof. mr. A.A. Freriks</i>	263
---	-----

Valies vol verschuivend vandaag. Waterschappen, recht en beleid <i>mr. A. van Hall</i>	273
Een Griekse tragedie? Over salderen, mitigeren, compenseren en programmeren <i>prof. mr. N.S.J. Koeman en prof. mr. R. Uylenburg</i>	281
Bestuurlijke sancties in Nederland: de brede of de smalle weg? <i>prof. mr. W. Konijnenbelt</i>	293
Publiek publieke samenwerking en niet aanbesteden? <i>prof. mr. P.H.L.M. Kuypers</i>	305
Gebruiksvergoeding voor gebruik van het Nederlandse spoor. Hoe publiek is publiek of hoe privaat is privaat? <i>mr. L.C. Makkinga</i>	315
De bestuurlijke lus <i>mr. M.W.L. Simons-Vinckx</i>	331
Met openbare zaken naar de openbare zaak <i>prof. mr. G.A. van der Veen</i>	341
Maximale planologische mogelijkheden: één wet, twee doctrines? <i>mr. J.A.M. van der Velden</i>	353
De nieuwe Wet natuurbescherming <i>prof. mr. P.C.E. van Wijmen</i>	363
Monumentenzorg en monumentenrecht <i>dr. J.W. van Zundert</i>	375
Over de auteurs	387
Bibliografie prof. mr. drs. B.P.M. van Ravels	391